

Locuint'a Redactorului

si

Cancelari'a Redactiunii
e in
trat'a tragatoriu [L8-
vessutoza], Nr 5.Scrisorile nefrancate nu se vor
primi decat numai de la coresponden-
tii regulari ai „Federatiunii.”
Articoli tramisi si republished se
vor arde.

FEDERATIUNEA

Diurnal politico, literario, comercial si economicu.

Va esit Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pest'a, 3./15. aug., 1871.

Dilele din urma fure pentru Ostrungari'a pline de evenimente. Tiarulu nemtiescu calcă in 11. l. c. pre pamentulu austriacu, si asiè precandu scriemu aceste orduri, intalnirea monarcului Austriei cu tiarulu Vilhelmu a treoutu degià in domeniulu istoriei Salutările si sarutările cordiale avura locu la gar'a călii ferate d'in Welsu, de unde apoi ambii monaci mersera preste Lambach si Gmunden la Ischl. Dupa una petrecere de una dî in Ischl, curențul erou d'in Francia pleca apoi preste Salisburg'a la Gastein, unde va petrece câteva septemane la bâi. — Abiè se terminara ceremoniele intalnirei d'in Welsu si Ischl, si organele prusesci incapura numai decâtua se ocupă de una conferinta ministeriale, careva va urmă la Gastein. Se pare, că programul pentru acésta conferinta diplomatica s'a projectat degià de multu, si că vice-tiarulu Bismarck arde de dorulu d'a introduce si pre cancelariulu austriacu in secretulu planurilor sale, si a-lu cascigă in favorulu loru. Unu correspondinte officiale d'in Berolinu alu diuarulu „Schles. Ztg.” scrie cu privire la scopulu acestei conveniri a cancelarilor ambelor imperie, că, pre langa „ce este un romana,” simtoniele neimbucuratorie d'in Francia, cari atesta, că necesitatea pacii, manifestata in modu atât de imposantu cu ocazia alegerilor d'in fauru, a slabit forte tare, inca voru contribui multu d'a realizá una contielegere intre guvernele interessante pentru sustinerea pacii. — Unu raportore alu diuarului „Elb. Ztg.” inca vorbesce despre motivele mergerii lui Bismarck la Gastein, inse dupa impartesfriile lui, vice-tiarulu nemtiescu nu-si sparge in atât'a capulu cu reportele d'in Francia, ci atentiu lui e indreptata mai alesu asupra spurcatei afaceri Strousberg-iene. In Berolinu adeca se crede, că ambii cancelari imperiali voru luă in discussiune cestiunea obligatiunilor căilor ferate romane si se voru contielege in privint'a unui modus agendi contra Romanilor.

Deci nu incaps neci una indoiesca, că Bismarck voiesce cu totu pretiulu a seduce pre Austria la una interventiune in Romania, in interesulu feudalilor si finançarilor prussaci, ba e degià sigur, că elu are impertinentia d'a face Austriei propunerea, că d'in cau'a unoru conti si principi, favoriti ai tiarului nemtiescu, ea se suscite cestiunea orientale. Cum e possibilu ore, că pentru cotiariulu si insielatoriulu Strousberg se se coneturbe pacea Europei si se se pedepsescu una națiune careva si apera drepturile sale vitale? Si Austria se se faca ea ore instrumentulu lui Bismarck? acésta nu o potemu crede neci una-data.

Foi'a officiale d'in Viena publică in editiunea sa de la 12. l. c. trei patente imperatesci, d'intre cari doue sunt datate d'in 10. si un'a d'in 11. aug. Patent'a d'antâi disslove camer'a de diosu a Reicherath-ului si ordina alegeri noue; a doua disslove optu diete provinciale, si anumitu: dietele Austriei de diosu si de susu, a Salisburgiei, Stiriei, Corintiei, Moraviei, Silesiei si a Tirolului, seu mai bine dîsu, dietele ai caroru representanti au formatu majoritatea Reichsrath-ului de acum'a; in fine patent'a a trei a conchiamă tote dietele regatelor si tierelor representante in Reichsrath pre 14. septembrie a. c. — Deci, judecandu dupa documentele de mai susu, numai incaps neci una indoiesca, că impactiunea ministeriului Hohenwart eu echii se potrivit de fapta implinita, că ea a primitu sanctiunea monarcului, si că marea actiune a regenerarii imperiului absburgicu s'a inceputa.

Din Francia primim scirea, că dupa mai multe lupte viue propunerea despre prolongirea poterii executive a lui Thiers s'a presintatu in fine Adunarii natiunale. Projectulu de lege d'in cestiune proclama pre Thiers de presintele republii pre trei ani, autorisandu-lu totu-una data a si formá unu ministeriu responsabile. Acceptarea acestui projectu ar' fi sinonima cu proclamarea republicei, celu putin pre trei ani, si ar' fi de siguru primulu pasiu spre consolidarea ei defini-

tiva si la asiè ce-va roialistii nu se invioescu neci decâtua, de unde se pot accepta, că ei voru lucră d'in tote poterile pentru respingerea projectului. Intru adeveru reu simtomu pentru sortea ulteriora a projectului d'in cestiune e si imprégurarea, că Thiers trebui indata la presintarea lui să faca d'in primirea său respingerea lui cestiune de cabinetu. Drept'a Adunarii inca nu remase passiva facia de acésta afacere vitale, ci pasi cu unu contraprojectu, care sustiene statulu quo.

A XI. Adunare generale

a Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, tienuta in Fagaras in 7 si 8 augustu a. c.

Adunarea generala a Asociatiunei transilvane romane, tienuta in anulu acestu-a in Fagaras in a datu o noua proba despre interesulu si devotamentulu ce sentu romanii d'in tote cornurile patriei pentru prosperarea acestei societăti.

De-si Dlu presintele alu Asociatiunei, Ladislau Basiliu Popu, inca d'in luna trecuta a caletorit in Transilvania cu intenția, că să iè parte la adunarea generale, totu-si starea sanetătii sale nu-i concese că se parasesca inca scaldele d'in Valcele si astu-feliu agendele adunarei le conduse de asta-data Dlu vice-presintele alu Asociatiunei, consiliariulu alicu in pensiune, Iacobu Bologa. Inca d'in demaneti'a dilei de 6 augustu, audiendu poporatiunea urbei si a districtului despre sosirea Dlu vice-presintele, acuse in unu numeru frumosu spre intempinare la satul Beleanu, unde lu-ascepta unu banderiu de calareti si o depunere d'in partea inteligintei romane. Sosindu Dlu vice-presintele aci, si beneventat d'in partea Dlu vice-capitanu districtualu, I. Codru Dragusianu, si apoi de aci, insocuit de deputatiune, de banderiu si mai multe trasare, intre urari de „să traiesca” fu condusu la Fagaras.

Sosindu Dlu vice-presintele in Fagaras, stradele erau pline de poporu ce ascepta venirea Dsale si urari noua de să traiesca lu-insocira pâna la cortelulu menit pentru D.-sa.

Sér'a, la 9 ore, publiculu, ca se imulti d'in ce in ce mai tare, fùsurprinsu de sunetele sonore ale unui mersu natiunale. Unu conductu de tortie se vediù că luminea stradele cetatii indreptandu-si cursulu seu cătra locuint'a dlu vice-presintele. Agungandu conductulu la cas'a Dlu Ioanu Gramă, unde era incaușirat vice-presintentele, Dlu Nicolau Densusianu i rosti o cuventare frumosa, in care acentua importanta acestei reunioni pentru poporul romanu si bine-venită de nou pre vice-presintentele in patria lui Radu-Negru. Dlu vicepresident multumit in cuvente nobile si afabile pentru ovatiunile ce i se aduse, declarandu că dinsulu le privesce acele nu că aduse sie-si, fără Asociatiunei că atare si astu-feliu uredia si dinsulu im preuna cu ovatorii Asociatiunei unu să traiesca la multi ani.

Intre urari de să traiesca se departă conductulu de la locuint'a Dlu vice-présintente, dorindu fia-care a se revede mane in sal'a adunarei.

Siedint'a I.

In 7. Augustu, la 9 ore demaneti'a sal'a cea mare d'in istoriculu castelu alu Fagarasului era plina atâtu de membri cătu si de ascultatori. Pre faci'a fia-carui luciu o bucuria nobila de revedorea acésta frumosa. La propunerea dlu Elia Macelarii adunarea alege d'in sinulu seu una deputatiune de 12 membrui care să invite pre Dlu vice-presintele la adunare.

Intrandu Dlu vice-presintele in sala insocuit de deputatiune fu salutatu cu entuziasme urari de „să traiesca.”

Dinsulu ocupandu-si loculu presidiale prin o cuvantare binesemita amintesce adunarei despre importantele agende ale dilei de asta-di esprimandu-si totu odata parerea de reu că in fructea afacerilor de asta-di nu vede pre acelu barbatu destinsu, care are atâta merite pentru natiune si Asociatiune, nu vede pre Dlu sa presintele Ladislau Basiliu Popu, care singuru ar' fi in stare cu inteleptiu noa si cu tactulu seu cunoscute se conduca nesce afaceri atâtu de momentose; fiindu ince că dinsulu d'in cau'a unui morbu greu nu poate să conduca siedintele adunarei, acesta sarcina a cadiutu pre umerii DSale, in suportarea carei-a cere concursulu adunarei, că astu-feliu lucrările dilei de asta-di si mane să fie favoritorie pentru natiunea romana.

Dupa-ce dlu presintele dechiraa astu-feliu siedint'a de

Pretiulu de Prenumeratii:

Pre trei lune 8 fl. v. a.
Pre siese lune 6 " " "
Pre anulu intregu 12 " " "

Pentru Roman'a:

Pre a. intregu 30 Fr. = 30 Lei n
" 6 lune 16 " = 16 " "
" 3 " 8 " = 8 " "

Pentru insertiuni:

10 or. de linia, si 80 or. taxa timbra pentru fiecare publicatiune separatu. In loculu deschis 20 or. de linia.
Unu exemplar costă 10 cr.

deschisa, dlu vicariu I. Antonelli, urcandu tribun'a, binevenite adunarea că prin intrunirea sa de asta-di a onoratu districtulu si urbea istorica a Fogarasiului si intre viue caplaune descopere că poporatiunea romana a districtului ofere prin Dsa unu micu tributu in folosulu fondului Asociatiunei in suma de 3265 fl. v. a, ce ar' fi fostu si mai insenata daca calamitatile elementarie d'in cesti duoi ani d'in urma nu ar' fi cercutu si acestu districtu.

Dupa acestea dlu presintele prin cuvente semită, d'inadunculu inimei mai amentesce adunarei despre pierderea cea tempuria a activului seu membru, Ioanu cavaleru de Alduleanu, poftindu că memor'a densului se fia eterna la poporul romanu. La acestu cuventu tristu adunarea radicandu-se si-esprime condolint'a sa.

Trecundu la ordinea dilei presidiulu propune constituirea notariatului ad hoc, si prin acclamatiune se alegu de notari dlu Dr. I. Mesiota, Nicolau Densusianu si Teofilu Francu.

Dupa constituirea biroului dlu Presintele da spre cetera una scrisore a Dlu Presintele Ladislau Basiliu Popu, prin care acestu-a si areta parerea de reu, că nu poate luă parte la acesta adunare generale d'in cau'a sanitati si astu-feliu roga pre Dlu vice-presintele a conduce in loculu seu afacerile adunarei.

(Va urmă).

Articolu de lege XVIII. d'in anulu 1871.

despre regularea comunelor.

(S'a sanctiunatu in 7 ianu, 1871. S'a promulgatu in amenda camerele ale dietei in 10. iuniu, 1871.)

(Urmare*)

CAPU III.

Despre drepturile si agendele (detiniente) comunelor.

§. 22.

Comun'a:

a) decide si aduce statute in afacerile interne proprii;
b) decisiunile si statutele si-le executa prin primarii si organele alese proprii;

c) dispune de averea comunei;

d) impune (arunca) si scote dare comunale;

e) se ingrigesce de drumurile curatau comunali si de alte midioce de comunicatiune;

f) asemarea se ingrigesce de scoalele comunali si alte institute de aceea-si natura;

g) ea manipuleza politia si afacerea seracilor;

h) eserceza tote drepturile si implinesce tote detiniente, cari dupa lege competu comunelor.

§. 23.

Cetatile cu consiliu (magistrat) regulatul asta de drepturile enumerate la §-lu 22:

a) administreaza politia de piatia, munteana, de tergu, idila si de sanitati publica conformu pretensiunilor locali;

b) eserceza jurisdictiune orfanala si pupilaria in tote acele cause ale orfanilor si ale celor ce sunt pusii sub curatela d'in comună, cari nu se tenu de competint'a judecatoriei ordinarii;

c) procedu in cause industriali si in cause ce provin d'in relatiuni de servitul intre domnulu casei si servitori, in intielesula legei si alu statutelor.

§. 24.

Dreptulu de jurisdictiune orfanala si pupilaria lu-esercea cetatea cu consiliu regulatul prin una comisiune orfanala permanenta.

Comisiunen orfanala constă d'in primariulu (polgar-mester), procuroriulu, esactorulu, cetătii, d'in unulu seu mai multi asesori orfanali si d'in tutorulu generale care n'are votu. Presintele e primariulu cetătii, in casu de impêdecare, unulu d'entre esesori orfanali.

Pentru a aduce decisiune valida se recere d'impreuna cu presintele presinti'a a 3 membri cari au votu.

Autoritatea apellativa a cauelor orfanali si pupilarie in gradulu primu e municipiulu (jurisdictiunea) in alu duoile ministrulu de afacerile interne.

§. 25.

Pracsea, ce custă in cetatile singuratece in privint'a

*) Vedi Nr. trecutu alu „Federat.”

tractarei cauzelor orfanali si in privint'a administrarei baniilor orfanali se poate sustine si mai departe pana la regularea generala si definitiva a cauzelor orfanali, in se daca jurisdictiunea (comitatului, districtulu, ect.) seu 'cetatea voiesc s' o straformeze intr'un mod mai corespunditoru scopului, ac'esta o pot face prin una statutu; in se statutul adus prin jurisdictiune si de a se sustine spre aprobare la ministrul de interne, er' statutul adus de cetate la jurisdictiune, si de acolo la ministrul de interne.

§. 26.

Numai dupa aprobare d'in partea jurisdictiunei se poate executata decisiunea, care se reporteaza:

- a) la statorarea, repartirea si scoterea darei comunali,
- b) la instruirea seu acuizarea averei comunali, la inchiderea de arende preste 6 ani,
- c) la contrageri de imprumutu,
- d) la sistemisarea oficialui nou, seu la desfintarea celui custodioru,
- e) la inchiderea seu desfacerea contractelor oneroase ce nu vinu inainte in preliminariu speselor, si la redicarea de opuri publice insemnate,
- f) la pastrarea, straformarea si demolarea monumentelor istorice si de arta,
- g) precum si ori-ce decisiune, pentru care legea ordona intarire mai inalta.

In contr'a decisiunei municipiului (comitatului, districtului, ect.) comun'a pote se deo recursu la ministrul de interne in terminu de 15 dile.

Daca jurisdictiunea nu se dechide in cea mai de aproape adunare generale ce urmeaza dupa susternerea decisiunii, seu guvernului in terminu de 30 de dile computandu de la presentarea susternerei facute in urm'a recursului: decisiunea comun'e se considera ca aprobata (incuviintata) prin tacere, si se poate executata.

§. 27.

In contr'a toturor decisiunilor vatematorie ale comun'e, interesantii potu da recursu, in terminu de 15 dile de la publicarea legala, respective de la admanuare, la municipiu, si de acolo in 15 dile la ministrul de interne.

In decisiunea tota-de-un'a terbue se fia espressu pusu, cum-ca decisiunea se poate appellat numai fara a impiedecat executarea ei (extra dominium).

In lips'a acestei clausule decisiunea se poate appellat cu impiedecarea executarei (intra dominium).

§. 28.

Municipiulu, afara de cauzele enumerate la §-lu 26 si appellate in intielesulu §-lui 27 numai, in acel casu se poate amestecat in afacerile interne ale comun'e, daca representantia comun'e i cere si pretinde intervenirea seu ajutoriuu seu.

La casu contrariu comun'a pote cercu remediu la guvern.

§. 29.

Statul comun'e nu pote fi contrariu legei, ordinatiunilor guvernului si ale jurisdictiunei in vigore; si de a se sus-

terne in data municipiului si numai dupa aprobarea acestui-a respicata seu pre tacute se poate executata.

§. 30.

Statutul care e contrari ordinatiunei d'in §-lu 29, e de a se nulificat prin municipiu.

Daca municipiulu nu s'a dechide in adunarea generale prossima, ce urmeaza dupa susternere, statutul se considera ca aprobato.

Decisiunea nulificatoria a municipiului se poate appellat la ministrul de interne.

§. 31.

Singuraticii potu recura pentru modificarea statutelor vatematorie la comun'a, si in contr'a decisiunei vatematorie a comun'e, aduse in acestu obiectu, la municipiu, si de acolo la ministrul de interne.

§. 32.

Comun'a nu poate face obiectu de desbatere si decisiune d'in ordinatiunile municipiului si ale organelor lui competente, relative la administratiunea publica de statu si municipale si este obligata a le executata neconditionata.

§. 33.

Cetatile cu consiliu regulat primesc ordinatiunile municipiului nemidilicatu si eschisivamente prin vice-comite, er' comunele mici si mari prin oficialatu cercuale (despartimental), si relative la aceste vinu in atingere cu municipiu in calea acestor organi municipali.

CAPU IV.

Despre reprezentatiunea comunale.

§. 34.

Comun'a exerceza dreptulu autonomiei (guvernarui) de sine prin corporatiunea sa representativa.

Corporatiunea representativa consta pre diuometate d'in alesii publicului alegotoriu, er' pre diuometate d'in acel civi ai patriei maiorenii, locnitori seu posesori comunali, cari plutescu cea mai multa dare directa de statu.

§. 35.

List'a representantilor, cari nu vinu sub alegere se rectifica (corege) in totu annulu.

Rectificarea se face pre basea aretarei de dare in comunele mici si mari prin sub-prefectu (szolgabiró) er' in cettatile cu consiliu regulat prin una delegatiune alesa de corporatiunea representativa.

Delegatiunea in dile defipte si publicate si-tiene sedintele publice, si despre procederea sa face raportu motivatul corporatiunei representative,

La stabilirea listeii si ordinei se computa numai darea directa de statu a averei d'in comun'a si d'in teritoriul ei, si a venitului trasu in comun'a si teritoriul ei; mai departe:

se computa indoitu darea directa de statu a profesorilor dela institutele de invietamentu de statu, confesionali si private, a invietatorilor populari, a membrilor de academie scientifice, a redactorilor de foie periodice si diuarie, a preutilor, a membrilor interni si esterni de la camerele industriale si comerciale, asemenea si a doctorilor, advoca-

tilor medicilor, inginerilor, apotecarilor, (farmacisti-lora), chirurgilor, montanisticilor, forestarilor si a ecnomilor (gazdatisztek) provediti cu diploma valida in statul ungurescu.

In darea de statu a barbatului seu a parintelui e de a se computa darea de statu a femeii, cum si a pruncilor minoreni, daca elu administreaza averea femeii seu a pruncilor minoreni.

Candu duoi seu mai multi platescu dare de statu de asemenea cantitate, intre acesti-a decide sortea; ince candu vine inainte acestu casu intre individi de acei-a, d'intre cari unul ar' ajunge in corporatiunea representativa in urm'a darea de statu calculate simplu, er' celu-alaltu in urm'a darea calculate indoitu: cestu d'in urma are antaietate.

§. 36.

Nu se poate luau in lista:

a) celu ce s'a condamnat pentru vre-o fapta criminale, de la publicarea sententiei condamnatorie pre catu tiene pedeps'a;

b) celu ce tiene in arenda bunurile publice ale comun'e, seu sta in alta relatiune contractuale cu comun'a;

c) ostasi, cari servescu in fapta in statul armatei (marinei belice), cum si militarii (honvédék) in statul activu;

d) functionarii de statu si municipali daca nu platescu alta dare in comun'a afara de darea dupa salariile loru.

§. 37.

Numerulu representantilor comunali lu-norméza numerul popolatiunei, adeca dupa tota 100 de suflete se alege unu representante.

Ince numerulu totu alu representantilor alesi si nealesi in comunele mici nu pote fi mai micu de catu 10, mai mare decat 20, in comunele mari mai micu de catu 20, mai mare decat 40, in cettati cu consiliu regulat mai micu decat 48 si mai mare decat 200.

Alegerea representantilor, daca numerulu totalu alu alegutorilor comunali trece preste 600: se face dupa cercuri, er' daca nu: in massa.

In catu unu cercu alegotoriu nu potu se fia mai pucini de catu 200 si mai multi de catu 600 alegutori.

Cercurile electorale se formeaza prin corporatiunea representativa.

Unu cercu electoral alege dupa potintia in numeru cu parechia numai atati-a representanti, cati se vinu pre cercu d'in membrii supusi la alegere ai corporatiunei representative dupa proportiunea, in care stau alegtorii cercului catra toti alegtorii; totu cu acesta ocasiune acolo, unde alegerea se face in massa, sunt de a se alege membri suplenti pana la 1/4 parte d'in numerulu totalu alu representantilor alegundi; er' acolo, unde alegerea se intempla dupa cercuri, in cercurile singuratece e dea se face si alegerea suplitorilor dupa numerulu representantilor alegundi acolo, ince asil, catu fia-care cercu se alege celu pucinu 1 membru suplente.

§. 38.

Alegotoriu comunale e:

IMO. BRITANNI
CO MA: IMO PON
TIFICI MAXIMO
tr. pot. XVI. COS. III. p. p.

40. Miliariu de alu lui Eliogabalu (d'in a. 218?) d'in petra cilindrica, arenosa, rubra, aflatu in cimiteriu d'in Elmendingen la a. 1754.

IMP. CAES. DIVI SEVER
NEPOTI DIVI ANTONI
NI mag. filio M. Aurel
Antonius Pio fel. aug.
pontif. max. trib. pot.
cos. patri patr. civ. A. Ag.
ab AQ. L.

XVII.

41. Miliariu d'in a. 220 d. C. d'in petra arenosa rubra, aflatu in Renu-Aa:

Imp.
caes DIVI SEVERI PII
nep. OTI DIVI Antonini
pi i magni filio M. Aurel
Antonino pio felici
aug. pontif. max. tribun.
potest. III. COS. III. p. p.
pro COS. C. A. ag.
ab Ag. LEVG.

42. Miliariu d'in petra arenosa sura d'in a. 222 d. C. pusu sub M. Aureliu, Severu, Alessandru, si aflatu in Sinsheim si Steinbach la a. 1659. :

im P. CAES. DIVI
SEVERI. PII. NEPOTI. DIVI
ANTONINI. MAG. PII. FILIO
M. AVREL. SEVERO. ALEXANDRO
PIO. FELICI. AVG. PONTIFICI
MAXIMO. TIRBNITIAE
POTESTATIS. COS. OATRI. PATRIE
C. A. AQ. AB. AQ.
L. III.

EOSTORIA.

Urme romane pre valea Renului.

(Fine.)

Monumente sepulchrale.

35. Petra sepulchrala aflatu in Weiler-Sulzbach langa Ettlingen la a. 1813. Pre una scaunu latu, cu bratii, se vede siedindu una figura barbatesca, imbracata cu tunica pana la genunchi, si tienindu in ambele mani pre sinu unu sulu desfasciatu de papiru. Er' de-a drept'a, siede una femeie in haine lungi, tienindu una cosiercutia cu mere.

Pre basea petrei e inscriptiunea:

I. H. D. S. AER. CVR. ET. DI. M. L. IMIT.

VETER. PATERNVS. ET. ADIE. PATER. —

In honorem domus divinae. De sub aere curavit et dinariis mille locum imit Veterius Paternus et Adiecta Paterna.

36. Inscriptiune sepulchrala d'in petra arenosa rubra. De-a supr'a inscriptelor e triunghiul sepulchralu, decorat cu frundie si in midile cu una flore, asemenea si pre ambele margini. Er' sub testu e una caru rom. cu 4 rote si duoi cai, cu cosiu impletit (benna) si cuplea rotunda. D'inainte siede aurig'a (visitulu) imbracata in mautea soldatiesca, tienindu cu ambele mani frenele si una verdea si cu petioarele pre oista carului:

DIS MANIBVS

L. AEMILIVS. L. F. CLA.

CRESCENS. A. RA.

MIL. LEG. XIII. G. M. V. VALERI

BASSI. ANN. XXXIII STIP. XIII.

L. AEMILIVS. MANSVETVS

ET. L. AEMILIVS. ALBANVS

*) Vedi Nrr 79, 80, 81 si 82 ai „Fed.”

FRATRES. IDEMQUE

HERedes F.

CVRAVERVNT.

37. Inscriptiune sepulchrala, d'in petra arenosa rubra, totu-odata si totu intr'unu locu in Baden aflatu cu cea de mai susu, la a. 1626. De-a supr'a inscriptelor se vede unu festonu in basreliefu si unu treanghiu infrumsetiatu cu frundie si flori. Er' de desubtu se vede una sapa cu coda scurta (pt. de a lucra cu dins'a la santiuri), si unu cosoru cu taisiu latu.

L. REBVRRINVS

L. F. CL. CANDIDVS

A. RA. MIL. CoH. XXVI.

VoL. C R ANICi VIC

ToRIS. STIP. XIII.

H. F. C.

Petre miliarie.

38. Petra a retatoria de leuge d'in petra sura cilindrica, cu base quadrata. Despre acesta amintesc Dyhlin la a. 1718: inscriptio..... cui dama colosso insculpta, qui olim in monte prope Badenam vulgo Stufberg neglectus jacuit, jam in horto collegii S. J. erectus horologium solare sustinet.

IMP. CAES. M. AVRELIO ANTO

NINO PIO FELICE AVG PAR

THICo MAX. BRITANNICO MAX-

PONTIFICE MAX. PPCoS III

PROCOs CIVITAS AQVENS.

AB AQVIS LEG. III.

39. Petra miliaria d'in a. 213 d. C., aflatu in Nöttingen la a. 1748. cu inscriptiunea:

IMP. CAES. M.

AVRELIO

ANTONINO

PIO. FELICI. AVG.

PARTHICO. MAX.

a) totu locuitorulu comunale de 20 de ani, daca degia de doi ani platesce in comuna dupa avereia seu venitulu propriu darea pamentului, a venitului casei, seu darea cascigului personalu; inse celu ce nu platesce alta dare de catu ce'a a cascigului personal, numai in acelui casu, daca nu stă sub potestate de domnu (gazdai hatalom);

b) mai departe ori ce corporatiune, institutu, societate si firma, daca posedea in comuna avere nemiscatoria si dupa aceea platesce dare (§. 40.);

c) strainii, cari cadu sub dispuseiuniea §-lui 19., seu facu destulu dispuseiunilor lui.

(Va urmă.)

Onorata Redactiune t

In Nr. 80—548 alu. „Federatiunei“ d'in 24. Iuliu — 5 aug. a. c. in unu articulu d'in Banatu, in 9. Iuliu 1871, si subscrisu de mai multi invetiatori d'in Banatulu Temisianu, se afla intre altele si urmatoriele pasage.

„Daca sinodulu eparchialu nu va nimici decisiunea senatului scolaru, care ne constringe a alerga in midilocul statelor necasuri si neajunsuri ce ne apesa — pre la Aradu, la esamenulu de calificatiune si fara a castigá, feritua Ddeiu! — alta-ce de catu unu petecu scumpu de hartia cate cu 40 si 50 fl., afara de tac'sa de 10 fl. v. a., si aceste tote pre comitulu statutului organicii si alu nouei organisari, noi etc.“

Avendu eu onore a fi membrulu comisiunei pentru esamenulu de calificatiune, me vedu atacatu in onestitatea mea si in corect'a portare facia de oricare esaminatu. — Dreptu-aceea provoco pre acei mai multi invetiatori subscrisi in acelua articlu, ca se numesca pre acelu-a, ori acei membri ai comisiunii esaminatorie, prin cari aru si fostu invetiatorii ori candidati de invetiatori la depunerea esamenului de calificatiune asupruti ori despoiatu macar de unu cruceriu ca-ci o invinuire a iutregei comisiuni esaminatorie este cu atatu mai nedrepta si nejustificabile, cu catu manile mele sunt curate si conscientia mea scutita si pura si de cea mai mica asuprire si acusatiune. Er daca acesta drepta cerere a mea nu va urma in celu mai scurtu tempu, atunci me voiu vedu silitu nu numai a declarat pre toti si pre fia-care d'in acel mai multi invetiatori subscrisi in acelui articulu facia cu mine de infamie calumniator ci mi rezervu si dreptulu a-mi recuperat onorea pre calea legii. Temisior'a, 28. Iuliu, 1871.“

Dr. Vasiciu
membrulu comisiunii esaminatorie.

D'in costele chineșesci.

Domnule Redactoru! In nr. 63. alu pretiuitului diurnal „Federatiunea“ cettu una corespunzienta datata de la „costele dracesti“, in care dñulu Crispu cu o rancore nespusa cugeta, ca a afaltu ocasiune binevenita de a-si versá

*) Dlu Vasiciu ne incunosciintiea prin epistol'a sa comitiva, ca si dlu Craciunescu se alatura cattura acesta declaratiune.

„Redact.“

43. Militariu d'in petra cilindrica, arenosa, sura, cu base cuadrata, pusa in a. 222 d. C. si afaltu in Nottingen langa Pforzheim la a. 1533.

IMP Caes. divi SEVERI PII
NEPOT. DIVI. ANTONINII. PII
MAG. FILIO. M. AB. SEVERO
ALEXANDAO. PIO, FEL. AVG
PONTIFICI. MAX. TRIBVNICIE. POTES
CoS. PATRI. PATRE. CIV. AVR. AQ
AB. AQVIS. LEVG.
XVII.

44. Inscriptiune pre muntele Mercuru in Baden, afaltu la a. 1545. pre muntele Staufenberg, si strapsa la a. 1760 intru-o capela, edificata de marchionulu Ludovicu Simpertu. De-a supr'a inscriptiunei figur'a lui Mercuriu in reliefu. Elu e cu capu inaripatu, avendu de-a stang'a bat'a cu sierpe, si de-a drept'a una tacsa (punga). Intru-o parte apare unu capu de tiapu. Er petioarele lipsescu :

IN. H. D. D.
DEO MER
CVR. MERC.
I. P. RVSo.

45. In murii besericiei d'in Eutingen se afla una petra cu inscriptiunea :

SENECIE AVIORVM
SOLEMNIS E ROMA
ARRVNTIA VICTORIA
MATER
P. C.

46. Altariu rom. afaltu langa Seesbach pre tierurile Renului la a. 1740. cu figurele mitologice :

a) Junone, cu vestimente lunge si cu manile lasate in diosu. La petioarele ei se vede unu stelpler cu base, pre care a putut fi paunul;

b) Mercuriu, neimbracatu si cu capulu inaripatu. De-a stang'a are una bata cu sierpe, de-a drept'a una punga, er la petioare unu capu de berbecu;

veninulu nutritu, pre cum se vede, din ura personala facia de D. Teodoru Buda, parocu rom, in Abrani; si, fara a dfce ce-va positivu, multumesce numai a-si trinti inimicul prin o gramada de injurature, a lu atacat in onore, nume, semtfu-i nationalu romanescu si totu ce e mai scumpu unui omu, a-lu areta ca pre o oia riosa, care nu mai e demn de a ocupat locu in corpulu nationalu, si in urma lu-expune ca pre unu leprosu, de care se se ferescu tota suflarea romanescu, se-lu incunguire catu lu-va vedu cu ochii. — Respectivulu domnu pare ca in tota viet' sa n'a avut de a face altu ce-va, decat a inveti cum se agramadesca catu mai multe cuvinte injuriose, fara nici unu picu de nesu logicu, — Unu prospectu preste corespondint'a aceea si se convinge omulu, ca e scrisa nu numai dupa informatiuni unelaterale, dar e inspirata si de una bunica dosa de ura, ce vine a si-o versá pre cont'a opiniunii publice, sedusa de Dlu Crispu.

Eu care sum mai bine informatu, — de-si sciu ca, precum dice strabonul Cicerone: „Veritas etiamsi jucunda non est, mihi tamen grata est“, Dlu Crispu potu nu-i va placat ca lu-incomodéza cine-va, si i-nega adeverulu corespondintie intaritate si scrisa cu atata sudore; daca va fi de lipsa voiu fi in stare a si documenta, ce scriu.

Domnulu Crispu, interesatu atatu de tare de lumina, chiaru d'in caus'a ca e „de la n g a“, se fi mersu la facia locului, si apoi s'ar fi convinsu, ca d'in partea dñui Teodoru Buda, chiaru de la edarea legei funeste pentru nationalitate, d'in 1869, n'a fostu crutiate ostenele, vorbe si suplice la Ordinariatu spre a tiené scol'a confessiunala romana.

Preotulu injuratu de Crispu a fostu acelu-a, care, intruindu poporulu, i-a aretatute reutatile ce resulta d'in scol'a comunala pentru romanismu si religiune; ince poporulu, pre langa cea mai mare buna vointia nepotendu satisface recerintielor si prescriselor legii nove, a tramsu o suplica la consistoriulu de Orade, care scie pre-bine in ce stare misera e poporulu d'in Abrani, silu-roga se binevoiesca a-lu ajutá se nu ajunga se-si perda scol'a confessiunala. Trei recurse merse a-din tempu in tempu la consistoriulu d'in Orade, pentru ca inspectorulu scolaru numai voia se incete cu admonitiunile, ca va transforma scola confessiunala romana in scola comunuala. In urma, machinitu poporulu ca venerabilulu consistoru nu-lu baga in sema, se declarat pentru scola comunuala; liberu si neci decat sedusu ded. Buda pre cum i place dñui Crispu a scimosi lucru atieti andupre cativa d'intre poporeni, ca se pota ave pre semne base pentru corespondintie geniala.

Nu s'a facutu dara fara de insciintiere si relatare la superioritate, precum opiniea corespondintole, prin urmare d. Buda neci ca se potre trage la dare de sema, ca unul care a lucratu de capulu seu.

Suplicele susnumite se voru pota afila in cancelaria die-

* Cu atatu mai trista si mai dorerosa este pentru noi acesta impregiurare, ca ordinariatu de Orade, avendu cu noscinta despre starea scolei d'in Abrani, nu s'a nesuitu a-i scapa caracterulu confessiunulu, ci a lasatu a o prefase in cuiubu de magiarisare.

Bed.

c) Ercule golu, de-a drept'a are una pata, de-a stanga unu discu de aruncat;

d) Minerva cu coifu pre capu, si cu peplu lungu; in stang'a are una lance, drept'a lasata in diosu, er la petioare una baha.

Coscugue.

47. Unu sarcofag d'in petra arenosa rubra, ce s'a afaltu pana in 1852, langa beserică d'in Seckenheim. Pre coperelementu se vede una cruce latina in bas-reliefu si urmele duoru manunchi de feru. Cosciugulu are si catafalcu (capetaiu), pre care sunt tataite literale : 1. W. F. H. r. ERVT. si in midilociu una gaura rotunda spre accelerarea putredimiei cadavrului pusu intr'insulu.

48. Cosciugul de petra d'in seculu 4. afaltu in Rheinzabern la a. 1851. coperelementu are form'a unui copersiu cu fruntitua. Int'insulu s'a afaltu urmele unui cadavr femininu, cu ornamente fem. si cu vre-o 700 numi de arama, de sub dinastia lui Constantinus.

49. Cosciugul unui legionari rom. in terracotta, afaltu in Rheinzabern la a. 1851. in forma prismatica : doue lespeze de lutu, lunge, acoperite d'in diosu si d'in susu cu lespeze quadratice. Un'a are inscriptiunea : LEG. I. ADI.—legio I. adjutrix. Acesta legiuine a venit la Renu sub Vespasianu in contr'a seditiunei Batavorilor, si a stationat in Mainz vre-o 33 de ani, pana ce Traianu o a dusu, d'impreuna cu legiuinea XI. claudia, in contra Dacilor, de unde nu s'a mai intorsu la Renu. Asiedata acestu cosciugul fu asiediatu aici intre a. 70—100. d. C.

50. Cosciugul altui legionari, afaltu totu acolo, una prisma, laturele lungimei sunt formate d'in 4 lespeze de lutu. Candu s'a afaltu, a fostu plin cu cenusia si ossa de animalu.

Mobiliarie.

51. Mesa rom. d'in petra arenosa sura. Lespedea ei are margini ce-va-si aredate si vergate. Petiorulu pre care e asiediatu lespedea, e in form'a unui stelpu, cu stratu

cesana, anii 1869, 70, 71, ostanesca d. Crispu si se va pot convinge despre nedreptatea la care l'a dusu rancorea, scriindu despre buhe, paseri de nopte, greclusi si scie Domnedieu mai ce, cari nu sunt decat numai in capulu si anima rea a D.-sale.

53

Invitatiiune.

la Adunarea estraordenaria a despartiementului cerc. XX. (Blasius), care in urm'a conclusului 6. d'in Adunarea ord. a acestui despartiement cerc, tienuta in D. Martinu in iuliu 9. a. c. si a conclusului 2 d'in iuliu 26. a. c. a comitetului acelui-a-si despartiement cerc. aprobat ambele prin comitetulu centralu alu Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana, ect. dato aug. 1. a. c. Nro. 186. 1871. se va tiené totu in D. St. Martinu in 3 sept. a. c. incepndu de demnet'a dela 9. ore,

Evenindu necessa tienerea acestui adunari estra-orde-narie d'in giurstarea, ca la adunarea ord. d'in iuliu 9. a. c. intr'atata de pucini membri s'a adunatu, catu scopulu pre-fiptu nu s'a potutu ajunge: in interesulu partinirei scopului nobile a infinitarii despartiementului cerc. XX. (Blasius) se speraza si asculta, atatu d'in opidulu Blasius, catu si d'in cottulu cetatii-de-balta una participare demna de sentiul bunu alu acestui despart. cerc.

d'in comisiune
Dr. Iac. Brendusianu
actuante

Comitetulu conducatoriu
pentru serbare a in tru memor'a lui

Stefanu celu Mare.

Comitetulu conducatoriu pentru serbare intru memor'a lui Stefanu celu Mare are ourea a insciintia prin acesta pre onoratulu publicu romanu, ca elu s'a mutatu cu resedintia la Cernauti, in Bucovina, in 1. augustu st. n. a. c., incepndu aici pregatirile necesarie pentru serbare, despre a carei realizare nu mai pota incapa nici una indoiela. Se roga asié dara, ca tote corespondintele, precum si liste netramise inca indereptu, fia ele si deserte, se se adreseze catra : Pamfiliu Danu juristu, Cernauti (Csernovitz, Bucovina).

Comitetulu conducatoriu roga inca una data, pre p. t. domne, domni si familie, cari voiescu a participa la serbare, ca in interesulu propriu se binevoiesca a-lu insciintia pana in 10. augustu st. n. a. c.

Cernauti, in 1. augustu 1871.

Ioane Slaviciu,
presedinte.
E. Lutia,
secretariu.

VARIETATI.

** De la Oradea-Mare) ni se scriu urmatoarele: „In a 10 l. c. fiindu la Oradea-Mare cu ocasiunea

cavatu, la verfu si la base ornatu cu figure architectie luate. Tota mes'a a fostu lucrata cu atare instrumentu de strugitu. D'in diosu se mai afla inca si unu pripiu, ce a fostu de siguru implantat in pamentu. Mes'a acesta s'a afaltu in Ettlingen la a. 1845.

52. Fragmentul unei more de mana (mola trusatilis) afaltu in Baden la a. 1848. D'in laintru are form'a unui sectoru cercuale, dungatu.

Să ui se permita ince de asta-data a termina. Monumintele mai susu insrate, in ceea mai mare parte a loru, au fostu espuse, pana la anul 1858 in Museulu paleotechnicu, radicatu inca in a. 1804 in Baden-Baden. Acelu Museu a portat firm'a :

„Monumenta haec qualiacunque
romanae dominationis cultusve
deo Mercurio habiti, passim in
terrulis badensibus vicinisque
regionibus detecta, in memo
riam gentis quondam late per orbem
terrarum imperantis conqui
tri et in hoc museo collocari
iussit Carolus Fridericus s. r. i. elector
anno MDCCCV.“

Dar' noi Romanii de pre classiculu pamentu rom. alu Daciei traiane, candu vomu se avemu asemenei Musee, ca acestu si ca multe altele, ce se afla mai prin tote orasiale lumii civilisate, pentru scumpele reliquie ale : „gentis quondam late per orbem terrarum imperantis“ ale mosilor stramosilor nostri?

Carlsruhe 1871.

Victoru Russu.
candidatul de professura.

concursului pentru primirea tinerilor în seminarii și preparațiile din diecesa gr. cat. oradana, între altele cu bucuria amintiesc, — că bravul barbatu Iustinu Pop fiu, care pre acelu tempu era pre cale către scaldele de la Marienbad, și zelosulu preutu Dr. Augustinu Lauranu vice-notariu consist. sunt denumiti de eamerali papali, onorari, cu vestimentu de colore violeta. — Unu preutu.

* * (D u a r i u l u „P e s t e r L l o y d“) afă, că la intâlnirea lui Bismarck cu Beust se va desbată între altele și cestiunea, că întră cătu sără potă face una schimbare în pusețiunea de statu a României, la casu candu aceșta pusețiune dice iesusitul gîdanu — s'ar esplotă necontenită spre desconsiderarea nepedepisă a principelor recunoscute. — „Wanderer“ d'in Vien'a, totu cu privire la România, dice, că cestiunca romana este, ce e dreptu, arditoria, dar' totu-să se pare, că ea se va potă stinge. În 29 iuliu, Bismark a trimis d'in Varzinu una nota către Port'a, prin carea cere să intrevina în România. Marele viziru scie înse că articolul 27 al tractatului d'in 1856 îl include ermetice trecerea preste Dunare fără consemnamentul tuturor poterilor garante. Ostrunguri merge mana în mana cu Germania în aceșta afacere, Francia înse este contră interventiunii, și de aceea nori grei ce amenințau cu tempestate se voru imprăscă.

* * (O f e r t u m a r i n i m o s u) la fondulu academiei, Dlu Gabriele Iliesiu, proprietariu în Clusiu, prin una scrisore adresată comitetului Asociatiunii transilvane

în Sibiu, s'a declarat a contribui la fondulu academiei de drepturi 1000 fl. în obligațiuni urb. transilvane, în termenul de unu anu. — Comitetul Asociatiunii, aducându la cunoștința publică acestu faptu marimousu și națiunalu, exprime dlui oferente cea mai caldurosa recunoștință naționale, și doresce, că asemenei esemplu nobile să-si afe imitatori cătu mai numerosi, căci numai astu-feliu se va potă speră realizarea scopului intenționat.

lui, se dîce, că ar' fi avut efectu linisitoriu. Se crede, că cameră si-va retrage decisiunea adusa în cestiunea obligațiunilor caliloru ferate.

B e l g r a d u, 14 augustu. În 18 lun'a curențe se incepă alegerile pentru Scupcina în întreaga Serbiă, și se pare, că liberalii și au asigurat majoritatea.

R o m'a, 14. augustu. Despre starea sanetății Papii se audu sciri triste; cu osebire se dîce, că pre dîce merge semte totu mai mare lipsă de respirație, ceea ce i face impossible urecare treptelor. Tronul de aur ce s'a oferit Papu, l'a refuzat cu observație, că cu banii adunati spre acestu scopu să se rescumpere clericii de la serviciul militar. Epitetul de „Mare“ încă lă respinsu.

Publicațiune.

Se face cunoscutu, că tergulu d'in Ciacov'a, ce s'a tinețu pâna acum în Ianuariu, cu intimatul ministerialu, s'a stramutat pre dîu'a de santă Maria (15. Aug. st. v.) care a. c. se va tinești era-si o data.

(2-3)

Antistătoarea orasului Ciacov'a

Propriet. edit. și red. respundet.: ALES. ROMANU.

Deschiderea subscriptiunii de Actiuni

la

Institutulu de creditu și de economie „ALBINA.“

Concessionat d'in partea inaltului ministeriu reg. ung. de agricultura, industria și comerțul cu datulu din 20. iuniu 1871. Nr. 6727.

Capitalulu societății constă d'in 300.000 florini v. a. impartită în 3000 actiuni de căte 100 florini.

Capitalulu acestu a se va potă immulță de adunarea generală, cu aprobația guvernului, prin alta serie de actiuni pâna la diuometate de millionu florini.

În casulu unei emisiuni nove, actionarii de mai naînte au antaietatea dreptului, d'a primi, în mesură actiunilor ce possedu, actiunile seriei a două în pretiul loru nominalu (S. 9.)

Se punu deci acum la subscriere publică 3000 actiuni.

Condițiunile sunt:

1. La subscriere se respundu 10%, adeca de la fiecare actiune 10 florini. Alte 20% se voru numeră la provocarea acestui comitetu, și anume în 30 dîle dela dîu'a provocării. Versamintele aceste se cuieteză prin adeverinție interimali.

2. Dupa respunderea a 30% se voru edă pre numele respectivilor certificate de actiuni proovediute cu cuponi de interes si de cescigu.

3. Pentru coperiresa speselor dela inceputu se mai respunde căte 1 florinu de actiune, care se va incassă cu rată II.

4. Versamintele mai departe voru urmă conformu §-lui 10 d'in statute.

5. La casu, candu în terminulu pusu mai josu rezultatul subscrierii oru va trece preste 3000 actiuni, se va face o reductiune proportională între toti subscritenii.

Subscrierile se facu, în Sibiu în cancelari'a comitetului și la Domnulu Consiliariu Elia Macelariu, — în Brașovu la D. comerciant Ioan Padure, — în Zernesci la D. Protopopu Ioan Metianu, — în Fagaras, la D. Vicecapitanu districtual Ioan Codru Dragusianu, — în Blasius la D. Profesorul Ioan M. Moldovanu, — în Sebesiu la D. secretariu judiciale Ioan Paraschivu, — în Orastia la D. advocatul Dr. Avramu Tineu, — în Hatiegu la D. comerciant Nicolau Petroviciu, — în Deva la D. advocatul Dr. Lazaru Petecu, — în Baitia la D. inspectoru scolasticu Iuliu Bardosf, — în Baia-de-Crisiū la D. protonotariu Sigismundu Borlea, — în Abrudu la D. advocatul Mateiu Nicola, — în Alba-Julie la D. senatoru magistratul Aleandru Comanescu, — în Turda la D. advocatul Dr. Ioan Ratiu, — în Clusiu la D. jude singularu Iosifu Popu, — în Gherla la D. inspectoru de banca Ioan Muresianu, — în Deesiū la D. advocatul Gabriele Maniu, — în Siomcură-Mare la D. ablegatu dietale Ladislau Buteanu, — în Naseudu la D. directoru gimnasialu Dr. Ioan Lazaru, — în Reghinulu-Sasescu la D. advocatul Mihailu Orbonasiu, — în Tergu-Muresiū la D. comerciant Iosifu Fulop, — în Sighisioră la D. archivariu magistr. Ioan Sianandru, — în Mediasiu la D. advocatul Ioan Popa, — în Timisioră la D. consiliariu de scole Dr. Paulu Vasiciu, — în Lugosiū la D. D. Dr. Aureliu Maniu, și Constantinu Radulescu, advocați, — în Caransebesiu la D. secretariu episcopal Ioan Bartolomeu, — în Oravita la D. advocatul Simion Mangiuca, — în Panciova la D. locoteninte în pens. Ioan Balnosianu, — în Orsoiu la D. proprietariu Vasiliu Popoviciu, — în St. Miclausiu-Mare la D. Protopopu gr. cat. Vincentiu Grozescu, — în Versietiu la D. practicantu de adv. Ioan Siepetianu, — în Aradu la D. vice-comite Sigismundu Popoviciu, — în Világos (Sîri'a) la D. notariu opidanu Ioan Moldovanu, — în Lipova la D. comerciant Davidu Simonu, — în Pecica-Romana la D. notariu N. Filimonu, — în Beiusiu la D. advocatul Parteniu Cosma, — în Oradea-Mare la D. proprietariu Nicolau Dia manidi, — în Sighetulu-Marmatiei la D. advocatul Dr. Ioan Mihali, — în Cernauti la D. profesorul gimn. Ionu alui Georgie Sbiera, — în Pest'a la D. advocatul Florianu Varga, — în Viena la D. comerciant B. G. Popoviciu.

La cancelari'a acestui comitetu în Sibiu se primescu subscriptiuni si d'in provincia prin posta seu prin telegrafu cu tramiterea valorei prescrise totu prin posta.

Subscriptiunea este deschisa pâna la 10. octombrie a. c., ér' cu dîu'a acăstă se va încheia.

Statutele societății cum si blanchete de subscriere se află depuse în biroului comitetului cum si pre la toti reprezentanții nostri d'in afară.

Actionarii primescu statutele gratis, ér' altii cu 20 cruceri exemplariu; blanchetele de subscriere se dau gratis.
Cancelari'a comitetului este în Sibiu, strad'a Macelariloru Nr. 110, unde sunt a se adresă tote scrisorile.

Sibiul, 1. augustu, 1871.

Comitetulu fundatoriu.